

DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-3\(39\)-98-108](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-3(39)-98-108)

УДК 338.001:654.01

JEL Classification: L96; L98

Павло Вікторович Мекшун

кандидат економічних наук, докторант кафедри економіки, обліку і оподаткування
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)
E-mail: pavel.mekshun@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0003-4130-9939>
ResearcherID: [H-3607-2014](https://orcid.org/0000-0003-4130-9939)

Людмила Миколаївна Мекшун

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри управління персоналом та бізнес-технологій
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)
E-mail: ludmila.mek1966@gmail.com. **ORCID:** <http://orcid.org/0000-0002-8966-8116>
ResearcherID: [B-1484-2017](https://orcid.org/0000-0002-8966-8116)

МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ БЕЗПРОВОДОВОГО ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ В УКРАЇНІ

У статті проаналізовано зміст поняття та механізм державного регулювання сфери безпроводового електрозв'язку. З'ясовано, що включає в себе діяльність у сфері безпроводового електрозв'язку згідно з КВЕДом. Показано, що механізм державного регулювання сфери безпроводового електрозв'язку складається із суб'єктів і об'єктів регулювання, мети, завдань, методів і заходів регулювання. Проаналізовано нормативно-правове забезпечення діяльності сфери телекомунікацій і структуру державних органів, що здійснюють її регулювання. Досліджено основні напрями регуляторної політики цієї сфери. Проаналізовано стан, визначені проблеми та пріоритетні завдання державного регулювання сфери безпроводового електрозв'язку в Україні.

Ключові слова: механізм державного регулювання; сфера телекомунікацій; сфера безпроводового електрозв'язку; нормативно-правове забезпечення; регулюючі органи; методи регулювання; державна політика.

Рис.: 2. Бібл.: 17.

Постановка проблеми. Сфера телекомунікацій, важливою складовою якої є сфера безпроводового електрозв'язку (мобільний зв'язок та мобільний інтернет), є однією з найбільш динамічних за розвитком, адже кількість абонентів, що нею користуються, невпинно зростає, тому оператори постійно збільшують кількість базових станцій і територію покриття. Необхідність державного регулювання цієї сфери зумовлена насамперед потребою забезпечити інформаційну безпеку країни через вплив мобільного зв'язку на суспільну свідомість і посилення його ролі в глобальному комунікаційному просторі. Для забезпечення економічної безпеки державні органи контролюють якість надання послуг операторами мобільного зв'язку, дотримання ними ліцензійних умов та антимонопольного законодавства, недопущення встановлення демпінгових і дискримінаційних цін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемами державного регулювання сфери телекомунікаційних послуг займаються багато вітчизняних дослідників, таких як О. Баєв, І. Новікова, О. Федоренко, О. Франчук, В. Хрустальова та ін. Наприклад, О. Баєв зосереджує увагу на аналізі

правового регулювання сфери телекомунікацій України [1]. І. Новікова аналізує стратегії державної політики у сфері телекомунікацій у різних країнах, виділяє основні перешкоди, що заважають розвитку цієї сфери та здійснює пошук шляхів їх подолання [2]. О. Федоренко досліджує державне регулювання та підтримку управління потенціалом телекомунікаційного підприємства [3]. О. Франчук розглядає структурні трансформації національної економіки та їхній вплив на ринок телекомунікаційних послуг [4]. Л. Хрустальова досліджує тенденції та перспективи розвитку ринку послуг мобільного зв'язку як сегмента телекомунікаційної галузі [5].

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Огляд наукових публікацій показав, що суть і структура державного регулювання сфери безпроводового електрозв'язку (мобільного зв'язку та мобільного інтернету) на сьогодні недостатньо глибоко розкрита. В умовах зростаючого попиту серед населення на послуги у сфері безпроводового електрозв'язку виникає необхідність розглянути механізм державного регулювання цієї сфери.

Мета статті. Метою статті є аналіз теоретико-методологічних аспектів механізму державного регулювання сфери безпроводового електрозв'язку в Україні, визначення проблем державного регулювання цієї сфери і пріоритетних напрямів її розвитку.

Виклад основного матеріалу. Державне регулювання сфери безпроводового електрозв'язку є невід'ємною функцією державного регулювання національної економіки, яке допомагає забезпечити її технологічний розвиток, економічне зростання та соціальну стабільність. Вирішення питань удосконалення державного регулювання даної сфери неможливе без дослідження теоретичних засад, розкриття механізму цього регулювання і уточнення відповідних категорій.

Проаналізуємо детальніше, що входить у сферу безпроводового електрозв'язку.

У Класифікаторі видів економічної діяльності (КВЕД) розділ 61 присвячений телекомунікації (електрозв'язку), а група 61.2 визначена як діяльність у сфері безпроводового електрозв'язку (рис. 1).

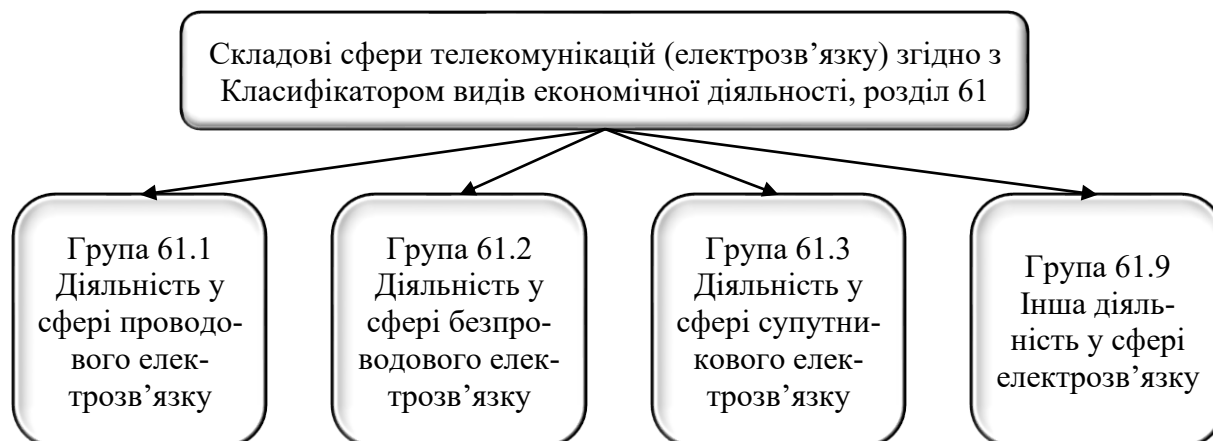

Рис. 1. Складові сфери телекомунікацій згідно з КВЕДом
Джерело: побудовано автором на основі даних КВЕДу.

Згідно з КВЕДом діяльність у сфері безпроводового електрозв'язку включає [6]:

- використання та технічне обслуговування пристроїв, що передають текстові, голосові, звукові та відеодані з використанням інфраструктури безпроводового електрозв'язку;
- надання безпроводових телекомунікаційних послуг (крім супутникових);
- доступ до інтернету операторами безпроводової інфраструктури;
- створення та розповсюдження пакета каналів (без створення телевізійних програм).

Отже, сфера безпроводового електрозв'язку є однією зі складових сфери телекомунікаційних послуг.

Державне регулювання сфери телекомунікаційних послуг досліджується багатьма науковцями. Так, О. С. Федоренко вважає, що «Державне регулювання ринку телекомунікаційних послуг – це сукупність форм і методів цілеспрямованого впливу держави на розвиток ринку телекомунікаційних послуг» [3, с. 261]. О. П. Франчук дає таке визначення: «Державне регулювання ринку телекомунікаційних послуг – це сукупність форм і методів цілеспрямованого впливу держави (національного регулятора та інших органів державної влади) на розвиток ринку телекомунікаційних послуг» [4].

На наш погляд, державне регулювання сфери безпроводового електрозв'язку – це напрям внутрішньої політики держави й діяльність відповідних органів державного управління, що розробляють її нормативно-правове забезпечення, регулюють і контролюють діяльність суб'єктів господарювання в цій сфері з метою підвищення якості надання послуг, інвестиційної привабливості й забезпечення її динамічного розвитку.

Механізм державного регулювання сфери безпроводового електрозв'язку включає в себе визначення суб'єктів і об'єктів регулювання, мету, методи регулювання, основні напрями державної політики у сфері телекомунікацій, оцінку наслідків здійснення регуляторних впливів та пріоритетних напрямів розвитку сфери безпроводового електрозв'язку.

Об'єктом державного регулювання є сфера безпроводового електрозв'язку в Україні, послугами якої користується більша частина населення нашої країни. Так, за даними DataReportal на початок 2024 року в Україні: активне підключення до мобільного зв'язку спостерігалось у 55,64 млн осіб, що становить 148,7 % від загальної кількості населення; користувачами соціальних мереж були 24,3 млн осіб, що становило 64,9 % від загальної кількості населення. Кількість абонентів Київстар на кінець 2023 року становила 23,9 млн користувачів, абонентів Lifecell – 11,7 млн користувачів, абонентів Vodafone – 15,9 млн користувачів [7].

На офіційному сайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку (НКЕК) є статистична інформація про стан ринку

електронних комунікацій на I півріччя 2024 року. Зокрема, там зазначено, що в період з I півріччя 2021 року до I півріччя 2024 року доходи у сфері безпроводового електрозв'язку в Україні зросли з 25,8 млрд грн до 31,8 млрд грн [8].

Станом на 31 грудня 2023 року кількість активних sim-карток в Україні становила 50,3 млн штук, що на 1 млн штук більше, ніж станом на кінець 2022 року, але на 5,6 млн штук менше, ніж станом на кінець 2021 року [9].

Також оператори мобільного зв'язку інвестували значні кошти в оновлення систем резервного живлення на випадок відключення електроенергії. Забезпеченість суб'єктів сфери безпроводового електрозв'язку генераторами у 2023 році зросла до 6049 од., а акумуляторними батареями – до 385 551 од. [9]. Таким чином, перебуваючи з 2022 року в умовах воєнного стану, сфера безпроводового електрозв'язку показала зростання основних економічних показників і продовжує долати виклики війни.

Основними суб'єктами сфери безпроводового електрозв'язку є оператори, провайдери, ФОП і юридичні особи. На 01.01.2024 року у сфері безпроводового електрозв'язку зареєстровано 135 компаній, що мають ліцензії на певний вид діяльності в цій сфері, 1615 ФОПів, 1213 юридичних осіб, 1285 провайдерів [10].

Методами державного регулювання сфери безпроводового електрозв'язку є: правові методи, за допомогою яких розробляється законодавча основа діяльності цієї сфери; економічні методи, спрямовані на залучення інвестицій, розробку тарифів, боротьбу з монополіями; організаційні методи, за допомогою яких будується система управління і організаційна структура діяльності.

На сьогодні законодавче регулювання сфери безпроводового електрозв'язку відбувається на основі дії таких Законів України:

- «Про інформацію»;
- «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо національних комісій, що здійснюють державне регулювання природних монополій у сфері зв'язку та інформатизації ринків цінних паперів і фінансових послуг»;
- «Про національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку (НКЕК)»;
- «Про електронні комунікації».

Нормативно-правове забезпечення діяльності у сфері безпроводового електрозв'язку пройшло декілька етапів, пов'язаних зі становленням і розвитком цього сегмента економіки.

Перший Закон України «Про телекомунікації» діяв протягом сімнадцяти років з 2003 р. до 2020 р. У статті 1 цього Закону було дано визначення сфери безпроводового електрозв'язку, у якому акцент робився на його технічній складовій: «Безпроводовий доступ до телекомунікаційної мережі (безпроводовий доступ) – електрозв'язок з використанням радіотехнологій, під час якого кінцеве обладнання хоча б одного зі споживачів може вільно переміщатися зі збереженням унікального ідентифікаційного номера в

межах пунктів закінчення телекомунікаційної мережі, які під'єднані до одного комутаційного центру» [11]. У цьому визначенні динаміка розвитку означеної сфери залишилися поза увагою законодавців. За весь період дії цього Закону до нього було внесено понад 50 доповнень і виправлень, які свідчили про те, що технології не стоять на місці, тому правки стосувалися переважно інноваційної та організаційної складової сфери телекомунікацій.

Новий Закон України «Про електронні комунікації», який визначив організаційні та правові основи державної політики у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра, був прийнятий у 2021 році (з останніми змінами від 21.05.24 року). У статті 1 вказаного закону визначення безпроводового електрозв'язку відсутнє, натомість вказано, що «мобільний зв'язок – це електронні комунікації із застосуванням радіотехнологій, під час яких кінцеве обладнання хоча б одного зі споживачів може вільно розміщатися в межах усіх пунктів закінчення електронної комунікаційної мережі» [12]. Таким чином, порівнявши два визначення із Закону України «Про телекомунікації» та Закону України «Про електронні комунікації», можна зробити висновок, що безпроводовий електрозв'язок та мобільний зв'язок – це практично тотожні поняття.

Закон України «Про електронні комунікації» визначив основні принципи, порядок надання та вимоги до якості послуг у сфері телекомунікацій, а також права й обов'язки споживачів та операторів. Відповідно до законодавства, оператори повинні отримати ліцензії на використання радіочастотного ресурсу та надання телекомунікаційних послуг. Законодавство встановлює вимоги до якості послуг, які включають надійність зв'язку, швидкість передачі даних та безперебійність обслуговування [13].

Діяльність у сфері безпроводового електрозв'язку регулюється іншими нормативними актами, зокрема постановами Кабінету Міністрів України та рішеннями Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку (НКЕК).

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку (НКЕК), реорганізована 16 грудня 2021 року на базі Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (НКРЗІ). Основною метою діяльності зазначеної комісії є державне регулювання, державний нагляд (контроль) з метою досягнення балансу інтересів користувачів, держави, суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку, забезпечення безпеки електронних комунікацій, розвитку конкуренції, інтеграції ринків України в зазначених сферах до ринків Європейського Союзу [14].

Національний центр оперативного-технічного управління мережами телекомунікацій (НЦУ) створений відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України № 177-р від 27 березня 2019 року. Він призначений для

забезпечення оперативного-технічного управління телекомунікаційними мережами загального користування всіх операторів телекомунікацій в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану.

Державні органи, які здійснюють регулювання у сфері безпроводового електрозв'язку та виконувани ними основні функції представлені на рис. 2.

На сьогодні основними проблемами державного регулювання сфери безпроводового електрозв'язку залишаються:

- несвоєчасність прийняття низки законодавчих актів, що негативно впливає на розвиток цієї сфери, особливо в умовах війни;

- недоліки державної тарифної політики, коли витрати на капітальні інвестиції не дозволяється включати у вартість наданих послуг, що у підсумку гальмує темпи розвитку сфери безпроводового електрозв'язку;

- труднощі при оформленні юридичних і фінансових прав на об'єкти безпроводового електрозв'язку [3].

Політика державного регулювання сфери безпроводового електрозв'язку розробляється Міністерством цифрової трансформації України і спрямована на реалізацію визначеної в Програмі діяльності Кабінету Міністрів України цілі: «Українці можуть користуватися високошвидкісним інтернетом на всіх міжнародних автошляхах та в усіх населених пунктах» [15]. Україна продовжує імплементувати європейське законодавство у сфері телекомунікаційних послуг з метою забезпечення кращого доступу населення і бізнесу до цифрових продуктів, запровадження у цій сфері новітніх технологій, збільшення доступного для мобільного зв'язку радіочастотного діапазону й розвитку широкосмугового доступу (ШСД) до інтернету.

Однією з новітніх технологій у сфері безпроводового електрозв'язку є застосування зв'язку покоління 5G. Зв'язок 5G на сьогодні працює в понад 90 країнах світу і в ЄС до 2025 року ним планується покрити всі міста й основні автошляхи. 5G є передостаннім із поколінь мобільного зв'язку, а 6G тільки починає розгортатися і тестується в деяких країнах світу [16]. 5G дозволяє впроваджувати технології «розумний дім» у містах, режими «device-to-device» (пряме з'єднання між абонентами), надає більші можливості застосування у безпеці дорожнього руху, медицині, військовій справі.

Україна успішно в тестовому режимі запустила зв'язок 5G наприкінці травня 2024 року, але повноцінне його застосування планується вже після закінчення повномасштабної війни. Зараз у нашій країні переважає зв'язок формату 4G, який у два рази повільніший за 5G. Під час повномасштабної війни запуск зв'язку формату 5G потребує дозволу Генерального штабу. Міністерство цифрової трансформації в нинішніх умовах працює над законодавчими змінами для впровадження 5G, розробляє стратегію розвитку сфери електронних комунікацій до 2030 року, працює спільно з мобільними операторами і НКЕК над покращенням якості послуг фіксованого й мобільного зв'язку [16].

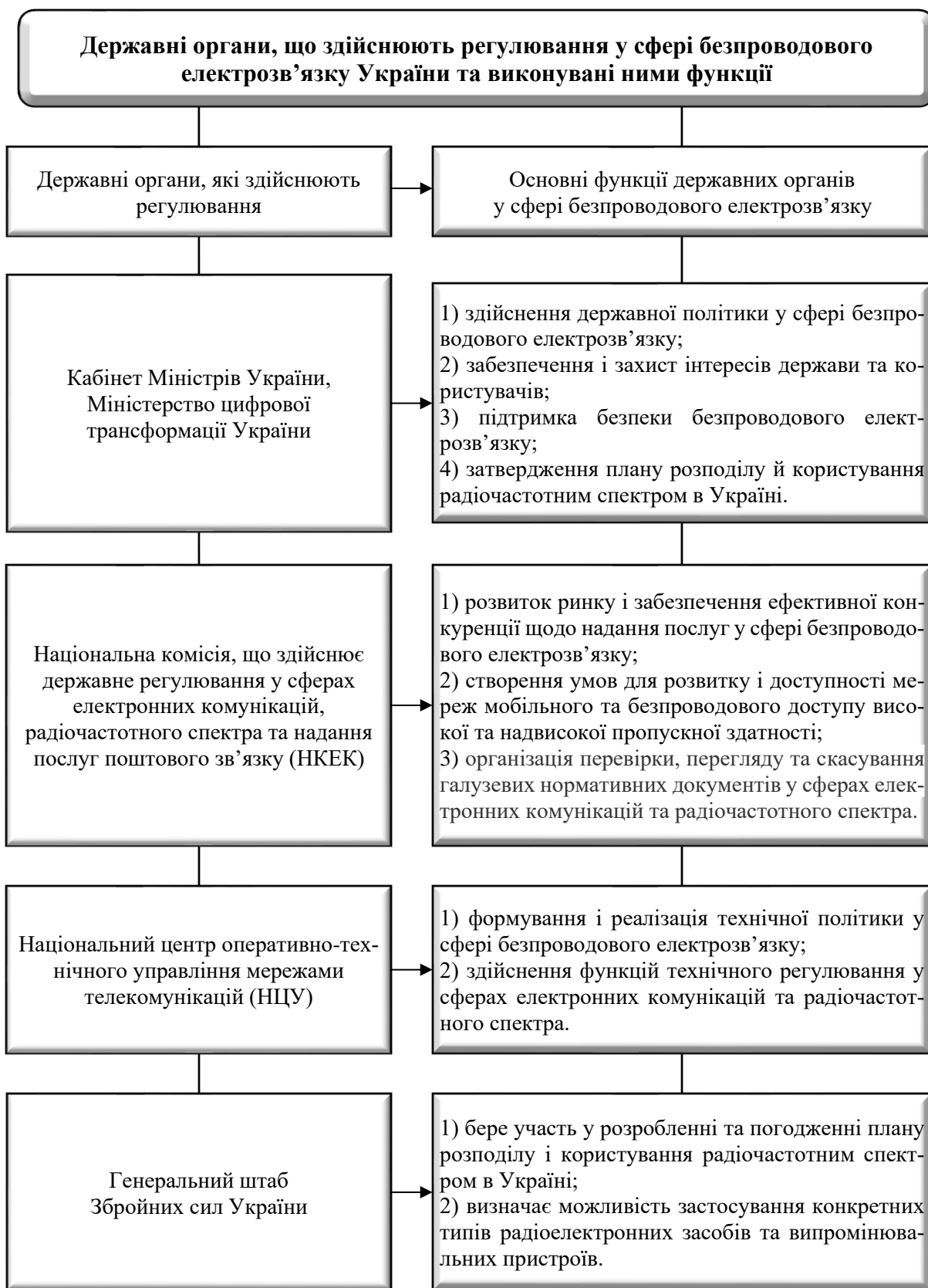

Рис. 2. Державні органи, що здійснюють регулювання сфери безпроводового електрозв'язку в Україні

Джерело: побудовано автором на основі [12]

Однією з регуляторних функцій НКЕК є видання ліцензій на користування радіочастотним спектром. Відповідно до Реєстру виданих ліцензій на користування радіочастотним спектром на 14.06.2024 отримали право використання радіочастотного спектра на підставі ліцензій 418 операторів та 952 оператори мають чинні ліцензії на користування радіочастотним спектром. Надходження до Державного бюджету України за видання та переоформлення ліцензій на користування радіочастотним спектром становило у 2023 році 2 386 960,15 грн [17].

У нинішніх умовах пріоритетними завданнями державного регулювання сфери безпроводового електрозв'язку є:

- забезпечення стійкості та сталості розвитку сфери безпроводового електрозв'язку в умовах війни;

- гармонізація українського законодавства щодо мобільного зв'язку та мобільного інтернету з правовими актами ЄС;

- приєднання України до єдиної роумінгової зони ЄС;

- виконання заходів щодо впровадження технологій 5G;

- видання ліцензій на користування радіочастотним спектром;

- продовження моніторингу якості послуг мобільного зв'язку;

- розробка та впровадження моделі ефективного оператора [9].

Висновки та пропозиції. Сфера безпроводового електрозв'язку посідає важливе місце в економіці будь-якої країни, адже кількість користувачів мобільним зв'язком та мобільним інтернетом постійно зростає, а обсяг інформації, що передається, подвоюється кожні 2-3 роки. Без досконалого механізму державного регулювання цієї сфери неможливий цілеспрямований, скоординований та інноваційний розвиток мобільного зв'язку та мобільного інтернету. У цьому дослідженні сформульовано зміст поняття «державне регулювання сфери безпроводового електрозв'язку», визначені об'єкти та суб'єкти регулювання, проаналізовані методи, законодавча база, регулюючі органи та стан сфери безпроводового електрозв'язку. Показано, що основними проблемами державного регулювання мобільного зв'язку та мобільного інтернету є виклики війни, необхідність удосконалення нормативно-правового регулювання цієї сфери, розумна тарифна політика та підтримка інвестування в новітні технології. Визначені пріоритетні завдання державного регулювання сфери безпроводового електрозв'язку в Україні, зокрема забезпечення стійкості, сталості та інноваційності в умовах воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Басєв О. О. Сфера телекомунікацій загального користування України як об'єкт правового регулювання [Електронний ресурс] / О. О. Басєв // Правова інформатика. – 2010. – № 4(28). – С. 20-29. – Режим доступу: <https://ippi.org.ua/sites/default/files/10boopr.pdf>.

2. Новикова І. В. Державне регулювання та підтримка конкурентоспроможності підприємств телекомунікацій [Електронний ресурс] / І. В. Новикова // Проблеми економіки. – 2014. – № 1. – С. 142-148. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2014_1_21.

3. Федоренко О. С. Напрямки державного регулювання та підтримки управління потенціалу телекомунікаційного підприємства / О. С. Федоренко // Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична. – 2021. – Випуск 28. – С. 258-264.

4. Франчук О. П. Державне регулювання ринку телекомунікаційних послуг в умовах структурних трансформацій національної економіки [Електронний ресурс] / О. П. Франчук // Причорноморські економічні студії. – 2017. – Випуск 21. – С. 57-61. – Режим доступу: http://bses.in.ua/journals/2017/21_2017/13.pdf.

5. Хрустальова В. В. Ринок послуг мобільного зв'язку України: тенденції та перспективи розвитку [Електронний ресурс] / В. В. Хрустальова, С. В. Кононенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2019. – № 1. – С. 37-41. – Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/1_2019/8.pdf.

6. КВЕД-2010. Розділ 61 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://rsp.ukrstat.gov.ua/KVED2010/61/KVED10_61.html.

7. Стан цифрових технологій в Україні у 2024 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://datareportal.com/reports/digital-2024-ukraine>.

8. Офіційний сайт НКЕК. Зв'язок та інформатизація в цифрах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://nkrzi.gov.ua/images/upload/855/3953/___pivrihha_stan_rynkiv_2024_.pdf.

9. Електронні комунікації в Україні в цифрах: звіт НКЕК [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=99&id=2972&language=uk>.

10. Компанії за видом діяльності – діяльність у сфері безпроводового електрозв'язку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://opendatabot.ua/c/kved/J/61.20?offset=0>.

11. Про телекомунікації [Електронний ресурс]: Закон України від 18.11.2003 № 1280-IV. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1280-15#Text>.

12. Про електронні комунікації [Електронний ресурс]: Закон України від 16.12.2020 № 1089-IX. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#Text>.

13. Правове регулювання діяльності операторів мобільного зв'язку та забезпечення якісних телекомунікацій в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://consultant.net.ua/consultant-article/3835>.

14. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку [Електронний ресурс]: Закон України від 16.12.2021 № 1971-IX. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1971-IX#Text>.

15. Концепція державної політики у сфері цифрової інфраструктури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/page/Policy_digital_infrastructure_v3%20\(1\).pdf](https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/page/Policy_digital_infrastructure_v3%20(1).pdf).

16. Шевченко Л. 5G в Україні: де і коли запрацює зв'язок нового покоління і чому на це впливає воєнний стан [Електронний ресурс] / Л. Шевченко. – Режим доступу: https://24tv.ua/5g-ukrayini-2024-koli-zapratsyuye-yakih-mistah-vplivaye-zdorovya_n2563685.

17. Звіт про базове відстеження результативності постанови Кабінету Міністрів України від 2 травня 2023 року №433 «Про розміри плати за видачу, переоформлення, продовження строку дії ліцензії на користування радіочастотним спектром» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://nkrzi.gov.ua/images/upload/640/3956/Zvyt_pro_BV_Postanovy_KMU_433_QR.pdf.

References

1. Baiev, O.O. (2010). Sfera telekomunikatsii zahalnoho korystuvannia Ukrainy yak ob'ekt pravovoho rehuliuвання [The sphere of public telecommunications of Ukraine as an object of legal regulation]. *Pravova informatyka – Legal Informatics*, (4(28)), 20-29. <https://ippi.org.ua/sites/default/files/10boooor.pdf>.

2. Novytkova, I.V. (2014). Derzhavne rehuliuвання ta pidtrymka konkurento-spromozhnosti pidpriemstv telekomunikatsii [State regulation and support of the competitiveness of telecommunications enterprises]. *Problemy ekonomiky – Problems of economics*, (1), 142-148. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2014_1_21.
3. Fedorenko, O.S. (2021). Napriamky derzhavnogo rehuliuвання ta pidtrymky upravlinnia potentsialu telekomunikatsiinogo pidpriemstva [Directions of state regulation and support of management of the potential of a telecommunications enterprise]. *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava. Serii ekonomichna. Serii yurydychna – Scientific notes of the Lviv University of Business and Law. Economic series. Legal series*, 28, 258-264.
4. Franchuk, O.P. (2017). Derzhavne rehuliuвання rynku telekomunikatsiinykh posluh v umovakh strukturnykh transformatsii natsionalnoi ekonomiky [State regulation of the telecommunications services market in the context of structural transformations of the national economy]. *Prychornomorski ekonomichni studii – Black Sea Economic Studies*, 21, 57-61. http://bses.in.ua/journals/2017/21_2017/13.pdf.
5. Khrustalova, V.V., Kononenko, Ye.V. (2019). Rynok posluh mobilnoho zviazku Ukrainy: tendentsii ta pers-pektyvy rozvytku [The mobile communication services market of Ukraine: trends and development prospects]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, (1), 37-41. http://www.investplan.com.ua/pdf/1_2019/8.pdf.
6. KVED-2010. Rozdil 61 [KVED-2010. Chapter 61]. https://rsp.ukrstat.gov.ua/KVED2010/61/KVED10_61.html.
7. Stan tsyfrovyykh tekhnolohii v Ukraini u 2024 rotsi [State of digital technologies in Ukraine in 2024]. (2024). <https://datareportal.com/reports/digital-2024-ukraine>.
8. Ofitsiyni sait NKEK. Zviazok ta informatyzatsiia v tsyfrakh [Official website of the National Commission for Electronic Communications. Communication and Informatization in Figures]. (2024). https://nkrzi.gov.ua/images/upload/855/3953/___pivrihha_stan_rynkv_2024_.pdf.
9. Elektronni komunikatsii v Ukraini v tsyfrakh: zvit NKEK [Electronic communications in Ukraine in figures: NKEK report]. (2023). <https://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=99&id=2972&language=uk>.
10. Kompanii za vydom diialnosti – diialnist u sferi bezprovodovoho elekt-rozviazku [Companies by type of activity - activities in the field of wireless telecommunications]. (n.d.). <https://opendatabot.ua/c/kved/J/61.20?offset=0>.
11. Pro telekomunikatsii [On Telecommunications], Law of Ukraine № 1280-IV (18.11.2003). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1280-15#Text>.
12. Pro elektronni komunikatsii [On electronic communications], Law of Ukraine № 1089-IX (16.12.2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#Text>.
13. Pravove rehuliuвання diialnosti operatoriv mobilnoho zviazku ta zabezpechennia yakisnykh telekomunikatsii v Ukraini [Legal regulation of the activities of mobile operators and ensuring high-quality telecommunications in Ukraine]. (n.d.). <https://consultant.net.ua/consultant-article/3835>.
14. Pro Natsionalnu komisiuu, shcho zdiisniue derzhavne rehuliuвання u sferakh elekt-ronnykh komunikatsii, radiochastotnoho spektra ta nadannia posluh poshtovoho zviazku [On the National Commission for State Regulation in the Spheres of Electronic Communications, Radio Frequency Spectrum and Postal Services], Law of Ukraine № 1971-IX (16.12.2021). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1971-IX#Text>.
15. Kontsepsiia derzhavnoi polityky u sferi tsyfrovoy infrastruktury [Concept of state policy in the field of digital infrastructure]. (n.d.). [https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/page/Policy_digital_infrastructure_v3%20\(1\).pdf](https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/page/Policy_digital_infrastructure_v3%20(1).pdf).
16. Shevchenko, L. (2024). 5G v Ukraini: de i koly zapratsiue zviazok novoho pokolinnia i chomu na tse vplyvaie voiennyi stan [5G in Ukraine: where and when will the new generation of communication work and why martial law affects it]. https://24tv.ua/5g-ukrayini-2024-koli-zapratsyuye-yakih-mistah-vplivaye-zdorovya_n2563685.

17. Zvit pro bazove vidstezhennia rezultatyvnosti postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 2 travnia 2023 roku №433 «Pro rozmiry platy za vydachu, pereoformlennia, prodovzhennia stroku dii litsenzii na korystuvannia radiochastotnym spektrom» [Report on basic monitoring of the effectiveness of the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated May 2, 2023 No. 433 “On the amount of fees for issuing, reissuing, extending the term of a license for the use of the radio frequency spectrum”]. (2023). https://nkrzi.gov.ua/images/upload/640/3956/Zvyt_pro_BV_Postanovy_KMU_433_QR.pdf.

Отримано 21.08.2024

UDC 338.001:654.01

Pavlo Mekshun

PhD in Economic

Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: pavel.mekshun@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0003-4130-9939>

ResearcherID: [H-3607-2014](https://orcid.org/0000-0003-4130-9939)

Liudmila Mekshun

PhD in Economic, Associate Professor,

Associate Professor of Department of Personnel Management and Business Technology

Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: ludmila.mek1966@gmail.com. **ORCID:** <http://orcid.org/0000-0002-8966-8116>

ResearcherID: [B-1484-2017](https://orcid.org/0000-0002-8966-8116)

MECHANISM OF STATE REGULATION OF THE WIRELESS TELECOMMUNICATIONS SPHERE IN UKRAINE

Solving the issues of improving the state regulation of wireless telecommunications is impossible without studying theoretical foundations and disclosing the mechanism of this regulation. It is defined in the article that the state regulation of wireless telecommunications is a direction of the internal policy of the state and activities of the relevant public administration bodies that develop its regulatory and legal support, regulate and control the activities of business entities in this area in the view of improving the quality of the service provision, investment attractiveness and ensuring its dynamic development. The main areas of the activity of business entities in wireless telecommunications according to the Classifier of economic activities (KVED) are revealed. It is shown that the state regulation mechanism of wireless telecommunications consists of subjects and objects of regulation, purpose, methods and measures of regulation. Methods of state regulation of wireless telecommunications include legal, economic and organizational methods. The regulatory and legal framework for the telecommunications sector is analyzed by the author and it was found out that the Laws of Ukraine use the concepts of wireless telecommunications and mobile communications as identical concepts. The structure of the state bodies responsible for regulating wireless telecommunications has been determined. The state of development of mobile communications and the mobile Internet is analyzed. It is shown that the main problems of state regulation of the mobile communications sector in Ukraine are the challenges of war, the need to improve the regulatory framework in this area, a reasonable tariff policy and support for investment in the latest technologies. Priority tasks of the state regulation of wireless telecommunications in Ukraine, in particular, ensuring the sustainability, stability and innovation of its development, are identified.

Keywords: state regulation mechanism; telecommunication sphere; wireless telecommunications; regulatory and legal support; regulatory authorities; methods of regulation; state policy.

Fig.: 2. References: 17.